

De scholieren die wapenbezit in de VS aanklagen, geven **FRANS VERHAGEN** hoop. Zij accepteren niet langer dat politici klakkeloos het dictaat van de NRA volgen.

Strijden om de ziel van Amerika

Na de massamoord in Parkland, Florida, vallen we van de ene verrassing in de andere. Het activisme van de scholieren en hun voorlopig succesvolle poging om wapenbezit op de kaart te zetten, zijn hartverwarmend (28 22 februari). Minstens zo verrassend was dat president Donald Trump het risico nam om zonder script en ongecontroleerd met scholieren in gesprek te gaan. Meestal is het Witte Huis huiverig voor dat soort ontmoetingen, dit keer zag het er wettelijk brood in. Van zijn staf kreeg Trump een briefje mee met vijf *talking points*, door een atente fotograaf vastgelegd, met als vijfde: *hear you*.

Wat we vooral hoorden, was Trump als buikspreekpog van de National Rifle Association (NRA), de wapenlobby die de Amerikaanse politiek in haar dodelijke greep heeft. Trumps plan om de veiligheid op scholen te verbeteren? U raadt het: meer wapens. Docenten moeten bewapend worden, ex-militairen moeten de wacht houden, scholen moeten zwaar beveiligd worden. We hoorden het harteloze cynisme van deze regering en van de Republikeinse Partij. Ze hebben het lief niet om het wapenbezit aan te pakken, hebben geen idee van de onveiligheid die veel Amerikanen voelen, en reproduceren braaf het verhaal van de wapenlobby.

Leven op de rand

Voor veel Amerikanen is wapenbezit een bepalend onderdeel van hun identiteit. Eén verklaring daarvoor ligt in het verleden: Amerika was altijd al een gewelddadige samen-

FRANS VERHAGEN

Wie? Is journalist. Auteur van onder meer 'Begrijp jij Amerika nog?' (Amsterdam University Press).

Wat? De tijd voor een nieuwe wapenwet lijkt rijp, maar we mogen ook niet te veel verwachten van de regering-Trump. Het Congres moet in actie schieten.

De scholieren van Parkland manifesteren voor een strengere wapenwet in Tallahassee, de hoofdstad van Florida. © AP

ving. Altijd geweest. Altijd gebleven. De eerste kolonisten werden bedreigd door wilde dieren, indianen en andere pioniers. Het leven aan de rand van de beschaafde wereld was altijd gevaarlijk, en naarmate die rand opschoot naar het westen, schoven het gevaar en de gewelddadigheid mee. Er was geen centraal gezag, geen politie, geen geweldsmonopolie. Het waren harde, gewelddadige mansamenlevingen. Zuiderlingen vreesden slavenopstanden. Nu zijn Amerikanen vooral bang voor elkaar.

Wapenbezitters doen een beroep op het Tweede Amendement van de

Grondwet, dat zegt dat de federale overheid niet het recht kan bekennen 'om goed bewapende militie op de been te houden'. Het Amendement werd geschreven in 1790, toen nog steeds oorlog met de Engelsen dreigde en Amerikanen in staat wilden zijn zich te verdedigen, ook zonder staand leger. Dankzij een volgens velen volstrekt bizarre interpretatie van het Supreme Court wordt het amendement tegenwoordig gelezen als een onoverneembaar recht op persoonlijk wapenbezit.

Elke inwerking van wapenbezit wordt door de wapenlobby met hand en tand bestreden: je mag op geen enkel punt toeven, anders is het einde zoek. De NRA is de machtigste lobby van Amerika. Weing politici durven deze club te bruuskieren, want als de NRA besluit je het leven zuur te maken, dan ga je een moeilijke campagne tegemoet. De meeste politici nemen dat risico niet.

Wat we de afgelopen dagen gezien hebben, is een wapenwetgeving tot stand te brengen: je geluid laten horen en je stem doen gelden bij verkiezingen. Deze scholieren zijn de kiezers van morgen, misschien al in november, zeker in 2020. Zij zullen niet meer ac-

molims, het grootste gevaar voor een gewone Amerikaan is binnenlands terrorisme.

Halfautomatische wapens

Ten Marco Rubio, voormalig presidentskandidaat en senator van Florida, met de overlevens van Parkland in discussie ging, was de drie miljoen dollar die hij kreeg van de NRA, een belangrijk gegeven. Rubio durfde die niet af te wijzen. Meer dan de vertoning in het Witte Huis was dit debat in Florida een voorproefje van wat de scholieren hebben losgemaakt. Meer politici zullen ze onder handen genomen worden. Meer politici zullen moeten uitleggen waarom ze weigeren iets aan wapenbezit te doen, terwijl een overgrote meerderheid van de Amerikanen dat wel degelijk wil.

De scholieren van Parkland gingen ook naar Tallahassee, de hoofdstad van Florida. Ze wilden de leden van het Congres oproepen het soort half-automatische wapens dat de moordenaar op hun school gebruikte (en dat ook bij andere massamoorden het wapen van keuze was), te verbieden. Het Congres bracht het voorstel niet eens in stemming. De scholieren kwamen vergeefs.

Of misschien toch niet. Het gedrag van deze congressleden, van senatoren als Ted Cruz en van president Trump maakt duidelijk dat er maar één manier is om wapenwetgeving tot stand te brengen: je geluid laten horen en je stem doen gelden bij verkiezingen. Deze scholieren zijn de kiezers van morgen, misschien al in november, zeker in 2020. Zij zullen niet meer ac-

Trump mag waarschuwen voor buitenlanders en moslims, het grootste gevaar voor een gewone Amerikaan is binnenlands terrorisme

cepteren dat politici klakkeloos het dictaat van de NRA volgen. Zelden zien we een krachtiger middel om de opkomst van jongeren te bevorderen.

Kracht van de stembus

Het is nooit te laat voor optimisme en in de nabije toekomst zal er een verandering in brengen? Zalang Trump dat decreet niet weer intrekt en niet zijn na Las Vegas gedane belofte nakomt om *bump stocks* te verbieden die van half-automatische wapens mitrailleur maken, valt er van regeringskant weinig te verwachten. Het zal vanuit het Congres moeten komen. Daar zullen met name Democratische politici hun onwillege collega's het vuur aan de schenen moeten leggen. En als die tegenstemmen, dan is er de kracht van de stembus. Politici zullen moeten ervaren dat de macht van de kiezer groter kan worden dan de macht van de NRA.

SCOOP

RUBEN MOOIJMAN

'Je voelt dat Europa aan populariteit wint'

Europees Parlementslid Guy Verhofstadt in 'De Zondag'

De Britten houden het voor gezien, de Grieken haten de Brusselse bemoeizucht, één op de drie Fransen stemde op Marine Le Pen, Hongarije en Polen verkiezen in permanente staat van ruzie met de EU. Zou er iets schelen aan Verhofstadts voelproeven?

'Kim wint goud met olympisch theater'

Columnist Luuk van Middelaar in 'De Tijd'

Even dacht ik dat Kim Myeolmans toch nog als snelste de sleebaan van Pyeongchang was afgedaald, wellicht op theatrale wijze. Eindelijk een Belgische medaille! Maar bij nader inzien bleek het om Kim Jong-un te gaan. En die was dan nog niet eens aanwezig op de Spelen. Van Middelaar: 'Het enige olympische podium dat voor hem telt, is dat van de symboolpolitiek.'

'Nederland is schaatsen en schaatsen is Nederland'

Columnist Hans Vandeweghe in

'De Morgen'

Tijdens de medallieregen in Zuid-Korea meldde de Nederlandse Rijksvoorlichtingsdienst terloops dat de tienjarige koningsdochter Ariane haar pols had gebroken. Tijdens het schaatsen. Nederlander kan nieuws niet worden.

'Hebben we baby's in hun vingers vermoord?'

Mark Goldring, ceo van Oxfam-UK, in 'The Guardian'

Tervijl de topman van Oxfam België onvermoedbaar bleef uitleggen dat wat gebeurd was absoluut niet door de beugel kon, werd het zijn Britse collega even te veel: hij wettelde zich in zelfbeklag. Een doodzonde volgens de regels van de crisiscommunicatie. Verzachende omstandigheid: Goldring had al nachtenlang niet geslapen door alle ophef rond zijn organisatie.

'Ik heb geen spaargeld, geen eigendom. Maar ik heb een job als vertaalster'

Armoedeslachtoffer Marie Hélène de Cannière, in 'Het Nieuwsblad'

Voilà, ze bestaan dus toch in België: wor-

king poor. De Cannière is doctor in de economische wetenschappen, maar raakte aan de grond toen ze koos voor een carrière als voetreflexologe. Dat bleek niet de meest lucratieve beslissing uit haar leven. Intussen is ze er weer bovenop: 'Ik leef, alles bij elkaar genomen, goed.' Laat de PVDA het maar niet horen.

'België heeft de afgelopen jaren een ijzersterk architectuurbeleid ontwikkeld'

Architect Marjolijn van Eig in 'NRC Handelsblad'

Lof van de noorderburen. Gebeurt niet zo vaak. Voelt een beetje onwennig. Vooral omdat het nog altijd met een lantarenje zoeken is naar de visuele vertalingen van dat beleid. Je zou bijna heimwee krijgen naar de tijd dat Renaat Braem België 'het leukste land ter wereld' noemde. Dat stemde ten minste overeen met de visuele waarneming.

'Ik zou meer belasting moeten betalen'

Ondernemer Bill Gates, op CNN

Gates zegt meer belasting te hebben betaald dan wie ook op de planeet. Ruim 10

Oude initialen. © www.bridgemanimages.com

Recente initialen. © AFP

Nieuwe initialen. © epa-efe

miljard dollar. Maar het zou nog wat meer mogen zijn. 'Mensen die rijk zijn, krijgen meer belastingvoordelen dan de middenklasse of de armen. Dat is tegengesteld aan hoe het zou moeten zijn.' Tegen mensen die het wegwerpen dat hij altijd vrijwillig meer kan afdragen, heeft hij een doeltreffend antwoord klaar. Gates heeft 40 miljard aan goede doelen geschonken.

'Toen ik de vraag kreeg, rolde er spontaan een traan over mijn wangen'

Nieuwstezeres Hanne Decoutere, op tvnws.be

Over rampen, schietpartijen, oorlog en ellende kan Decoutere met een professioneel onbezogen gezicht berichten, maar in het vooruitzicht als ballerina op het podium te mogen staan, raakte ze overmand door emoties. Het nieuwe Canvas-programma *Hanne danst* is nu al een tearjerker.

'STOP het betuttelen en zelfs verketteren van Vlamingen!'

Open VLD-voorzitter Gewdolyfn Rutten op Twitter

Is zo'n algemeen betuttel-verbod niet een beetje betuttelend?

'Groot-Brittannië zal net zo'n handelsrelatie hebben met de EU als Canada'

Columnist Martin Wolf in de 'Financial Times'

Er gaan stemmen op om de toekomstige Brits-Europese handelsrelaties te modelleren naar het Ceta-verdrag dat met Canada is afgesloten. Eén geruststelling daarbij: nadat de PS uit het Elysette is gekelgd, is er alvast geen gevaar meer voor dwarsliggerij door Paul Magnette.

'Wordt AKK de nieuwe Merkel?'

Kop in 'Bild'

Er zijn niet zoveel politici die genoeg hebben aan drie letters. JFK natuurlijk. In een wat verder verleden FDR. In Frankrijk is het DSK gelukt. In Duitsland is AKK in geen tijd een begrip geworden. Wat wil je ook, als je volledige naam Annegret Kramp-Karrenbauer luidt.

Scoop

kiest elke week een aantal citaten, met een kritische blik op sterke verhalen en hoe ze in de media gebracht worden.

'U heeft tonnen ervaring maar kookt u, danst u, musicceert u, loopt u, scrabbelt u?'

Stand-upcomedian **BERT KRUISMANS** beeldt zich in hoe een sollicitatiegesprek bij de VRT deze dagen verloopt (op Twitter).

Een Mobiliteitsmeester, en wel nu!

De Vlaamse Bouwmeester, dat is toch een evidentie? Als we nu eens een soortgelijke functie uitwerken voor mobiliteit? MIGUEL VERTPIEST ziet het helemaal zitten. Eindelijk beweging in de stilstand die mobiliteit hier is.

Elk jaar een nieuw filerecord, slechte luchtkwaliteit in de steden op het dodelijke af, een stijgend aantal fietsdoden en een mank lopend openbaar vervoer. Je kunt niet zeggen dat het mobiliteitsbeleid hier vlekkeloos verloopt. Wie kan daar verandering in brengen? Naar analogie van de Vlaamse Bouwmeester heeft Vlaanderen nood aan een Mobiliteitsmeester. De rol van Leo Van Broeck als Bouwmeester is veelzijdig: hij is de luis in de peels van de politiek, de knuppel in het hoenderhok van de ambtenarij en de voet die de burger een geweten schopt. Net wat nodig is om ons mobiliteitsbeleid te kickstarten.

Het is ook in mobiliteitsprojecten al bezwaart dat externe en onafhankelijke begeleiding vruchten afwerft. Denk aan de rol van de intendant Alexander D'Hooghe bij de overkapping van de Antwerpse Ring, een dossier dat twintig jaar lang aansleepte en na de aanstelling van de intendant in een stroomversnelling terecht kwam. Waarom passen we dit niet voor het hele mobiliteitsbeleid?

Vlaanderen heeft geen visie over hoe we onze mobiliteit moeten aanpakken. Die visie zou moeten worden opgenomen in het Mobiliteitsplan Vlaanderen, een proces dat in 2009 werd gestart. Al drie mobiliteitsministers beten hun tanden stuk om het uitschrijven van een Mobiliteitsplan: Kathleen Van Brempt (SP.A), Hilde Crevits (CD&V) en Ben Weyts (N-VA).

In 2018 zou het dossier eindelijk landen, acht jaar later dan gepland. De uitwerking van het Mobiliteitsplan Vlaanderen ligt in de handen van een ambtelijke werkgroep, de 'planningcommissie'. Onder andere door politieke inmenging moest dit ambtenarenclubje jaar na jaar om uitstel vragen. Een neutrale en onafhankelijke Mobiliteitsmeester kan veel voortvarender werk maken van een gedragen Mobiliteitsplan.

Voelspriet

Die Mobiliteitsmeester vertrekt vanuit de missie en doelstellingen die vandaag al verankerd staan in het decreet op het mobiliteitsbeleid. Hij wordt (net als de Bouwmeester) bijgestaan door een team van specialisten op het gebied van infrastructuur, multimodaliteit, openbaar vervoer... Door dit team van specialisten onderhouden de Mobiliteitsmeester voelspriet binnen alle geleidingen van de maatschappij: lokale en bovenlokale overheden, werkgevers-

en werknemersorganisaties, doelgroepen zoals jongeren en ouderen en mobiliteitsorganisaties. De Mobiliteitsmeester is actief binnen het mobiliteitsbeleid en treedt op als woordvoerder voor een duurzame mobiliteit in de media.

Hij is neutraal en onafhankelijk en kan werken zonder politieke inmenging. Het Mobiliteitsplan dat uitgetekend wordt door de Mobiliteitsmeester is daardoor niet gebonden aan een regeerperiode en werkt door over verschillende mobiliteitsdomeinen heen. De opvolgers van de eerste Mobiliteitsmeester bewaken de continuïteit van de opvolgende vesties van de Mobiliteitsplannen (want ook van een langetermijnvisie is de houdbaarheid beperkt).

Hij is de luis in de peels van de politiek, de knuppel in het hoenderhok van de ambtenarij en de voet die de burger een geweten schopt

Naast het Mobiliteitsplan Vlaanderen opstellen, bewaakt en monitort de Mobiliteitsmeester de voortgang ervan. Hij beoordeelt beleidsmaatregelen in functie van de doelstellingen van het Mobiliteitsplan en aarzelt niet om kritische bedenkingen te formuleren. Wanneer beleidsbeslissingen noodzakelijk zijn om de doelstellingen van het Mobiliteitsplan te realiseren helpt de Mobiliteitsmeester daarvoor een draagvlak te creëren. En omgekeerd, wanneer ze indruisen tegen de doelstellingen dan mobiliseert de Mobiliteitsmeester om ertegen in te gaan.

Volgend jaar loopt deze legislatuur ten einde. In het beste geval beschikken we dan over een Mobiliteitsplan Vlaanderen. Of het op de valreep lukt om een Mobiliteitsplan Vlaanderen af te werken of niet, Vlaanderen heeft nood aan een Mobiliteitsmeester om zo'n plan te bewaken. Het hoeft geen superheld te zijn, al zou dat wel helpen bij de uitdagingen die in het ver- schiet liggen.

MIGUEL VERTPIEST
Beleidsmedewerker van
Netwerk Duurzame
Mobiliteit.